

KONFERENCA INSPIRE

Irena Ažman, Tomaž Petek

Od 25. do 27. junija 2012 je v Istanbulu v Turčiji, prvič zunaj Evropske unije in šestič zapored, potekala konferenca INSPIRE z naslovom *Sharing environmental information, sharing innovation*. Vzpostredno je bilo organiziranih dvajset delavnic in potekali so različni sestanki. Konference sva se udeležila Irena Ažman in Tomaž Petek, na njej sva predstavila stanje v Sloveniji in se udeležila sestanka nacionalnih točk za stike.

Udeleženci smo dobili najnovejši pregled stanja pri izvajanju direktive INSPIRE v državah EU in vzpostavljanju IPI ter pridobili manjkajoče izkušnje pri implementaciji izvedbenih pravil v našem okolju. Letošnja konferenca INSPIRE je bila organizirana ob podpori Skupnega raziskovalnega središča (JRC) in turške vlade. Več kot 950 udeležencev je v treh dneh sodelovalo na dvajsetih delavnicah in v 48 sekcijah, v okviru katerih je bilo predstavljenih skoraj 150 referatov in prispevkov.

Uradno sta konferenco odprla soorganizatorja – turško ministrstvo za okolje in urbanizem ter Evropska komisija. Dobrodošlico so udeležencem izrekli **Okan Erhan Oflaz** (generalni direktorat za GIS, odgovoren za vzpostavitev turške infrastrukture za prostorske informacije), **Guido Schmuck** (direktor Inštituta za okolje in trajnostni razvoj pri JRC, ki je odgovoren za tehnično izvedbo direktive INSPIRE) ter turški minister za okolje in urbanizem **Erdogan Bayraktar**. Evropski komisar za okolje **Janez Potočnik** pa je prisotne pozdravil prek videopovezave.

Hugo de Groof je vodil okroglo mizo in v uvodnem nagovoru poudaril, da je treba INSPIRE razumeti kot direktivo o informacijah in storitvah, ne pa kot direktivo o podatkih. Njen namen namreč ni reševanje političnih vprašanj s tehnološkimi pristopi in rešitvami, temveč mora zagotavljati povezovanje in sodelovanje različnih udeležencev skupne infrastrukture za prostorske informacije in storitve.

V razpravi so udeleženci govorili o podatkovni politiki in njeni prilagojenosti zahtevam direktive INSPIRE v posameznih državah članicah. Kompleksnost vprašanja o usklajenosti licenc in dogovorov o uporabi je pokazala, da je na tem področju še veliko nejasnosti ter da je stanje po državah članicah precej raznoliko.

Druga točka okrogle mize je bila izmenjava in souporaba podatkov. Razpravljavci so v skupni ugotovitvi potrdili, da se mnogi procesi v državah članicah izvajajo na podlagi souporabe podatkov, vendar vsi še niso skladni s priporočili direktive INSPIRE in tehničnimi navodili, ki so nastala na njeni podlagi. Strinjali so se z ugotovitvijo, da je samo z realističnim in postopnim pristopom mogoče doseči ustrezne izboljšave in še boljše rezultate na tem področju.

Vprašanje, povezano s standardizacijo področja prostorskih informacij in storitev, je vzbudilo največ razprave o tem, ali so standardi preobsežni in preveč birokratsko zastavljeni ter ali sta pobuda in direktiva v resnici namenjeni pravi skupini uporabnikov. Paul Smith je udeležencem povedal, da je na nedavni generalni skupščini o digitalni agendi v Bruslju uvodničar predstavil INSPIRE kot odličen primer reševanja vprašanja medopravilnosti med vsemi evropskimi politikami.

Katalonski IDEC je na konferenci predstavil dopolnitev študije o ekonomskem vplivu vzpostavljanja SDI v Kataloniji. V letu 2006 so naredili prvo raziskavo in takrat so ocenili, da so v vzpostavitev vložili 1,5 milijona evrov, kar jim je prineslo ocenjenih 2,6 milijona evrov prihranka. Seveda pa jim ni uspelo oceniti socialnega in splošnega družbenega učinka, zato so raziskavo ponovili leta 2011. Po tokratni raziskavi so dobili rezultat za ROI 6,5. Občani so prihranili 3,5 ure na mesec, ker jim ni bilo treba obiskovati lokalnih in državnih uradov. Uradniki pa naj bi zaradi vzpostavljene infrastrukture prihranili 4,5 ure na mesec pri iskanju prostorskih podatkov in dostopu do njih. Ocenjeni prihranek na državni ravni znaša 177 ur mesečno. Ugotovili pa so, da medsektorska in medresorska koordinacija in medopravilnost še vedno niso dovolj učinkovite.

Drug primer merjenja učinkov uvedbe infrastrukture za prostorske informacije je prav gotovo pobuda *UK Location framework*, s katero so Britanci poskušali ugotoviti neposreden in posreden učinek vzpostavljanja tovrstne infrastrukture na gospodarstvo.

Zadnji dan konference smo udeleženci poslušali primere izzivov, pred katerimi stojijo organizacije, pristojne za delovanje informacijske infrastrukture za prostorske informacije.

Digitalna agenda za Evropo in program Evropa 2020 se z vsebino zgolj posredno in manj dotikata področja prostorskih informacij, kar kaže, da v Evropi še vedno ni storjenega dovolj na področju seznanjanja uporabnikov in nosilcev odločanja s prednostmi in koristmi skupne infrastrukture za prostorske informacije.

Na koncu konference je Alessandro Annoni povzel poudarke obravnavanih tem. Mnogi predavatelji so ocenili, da so sedanje podatkovne specifikacije preobsežne, spet drugi, da so presplošne, tretji se zavzemajo za nove podatkovne modele, medtem ko bi nekateri poenostavili obstoječe podatkovne modele. Vsa ta raznolikost po mnenju Annonija pomeni, da je pobuda nekje na sredini in na pravi poti.

Mnogi predavatelji so poudarili potrebo po tesnejši povezavi INSPIRE s programi e-uprave v posamezni državi članici in tudi na ravni EU ter povezavi z EU2020 in Digitalno agendo za Evropo.

Nazadnje je Ken Harkin, predstavnik CEN TC287, podelil nagrado za najboljšo rešitev INSPIRE. Prejel jo je portugalski inštitut za ceste in prometno omrežje, ki je uspešno uporabil podatkovne specifikacije INSPIRE za prometno omrežje. Naslednja konferenca INSPIRE bo leta 2013 organizirana v Firencah v Italiji.

Konkretne obveznosti za Slovenijo:

- podatkovne specifikacije za 25 podatkovnih tem iz prilog II in III k direktivi INSPIRE bodo

v letu 2012 šle v prevajanje iz angleškega v slovenski jezik. Slovenija bo morala organizirano sodelovati pri pregledu prevoda, saj se bo besedilo nanašalo na različne stroke in zelo različna področja (približno 350 strani);

- na konferenci se je pokazalo, da je Slovenija med šibkejšimi državami glede organiziranosti udeležencev pri izvajanju direktive INSPIRE: vzpostaviti bo treba ustrezne koordinacijske in usmerjevalne skupine po vzoru drugih držav;
- treba bo izvajati več dejavnosti na področju ozaveščanja o pomenu skupne prostorske infrastrukture ter njenem povezovanju s sosednjimi državami in Evropo;
- spletne storitve za vpogled, prenos in transformacijo podatkov morajo biti delujoče v letu 2012;
- metapodatki za zbirke podatkov, povezane s prilogo III k direktivi INSPIRE, morajo biti pripravljene do konca leta 2013;
- pri nadaljnjih dejavnostih bo treba upoštevati uporabnike podatkov in njihove zahteve, prav tako pa bolj vključevati zasebni sektor;
- treba bo vzpostaviti več povezav in sodelovanja med e-upravo in INSPIRE oziroma prostorsko podatkovno infrastrukturo;
- treba se bo bolj posvetiti kakovosti podatkov in poročanju o kakovosti podatkov ter njihovi skladnosti s podatkovnimi specifikacijami INSPIRE, navodila v zvezi s tem Evropska komisija še pripravlja.

Predstavitve s konference si je mogoče ogledati na spletni strani konference: http://inspire.jrc.ec.europa.eu/events/conferences/inspire_2012/.